

Případy Francie, Izraele a ČLR

Adam Strauch

Agenda

- Francie
 - Izrael
 - ČLR
-
-

Francie

Program JZ

- Program JZ se značným zpožděním za ostatními mocnostmi
 - Malá vědecká účast na projektu Manhattan
 - Proliferační rozhodnutí poměrně pozdě
- V prvních poválečné dekádě důraz na civilní využití jaderné energie
 - Vedoucí postavou Frederic Joliot-Curie, v čele Komisarátu pro atomovou energii
 - Politický vliv socialistů (x JZ)

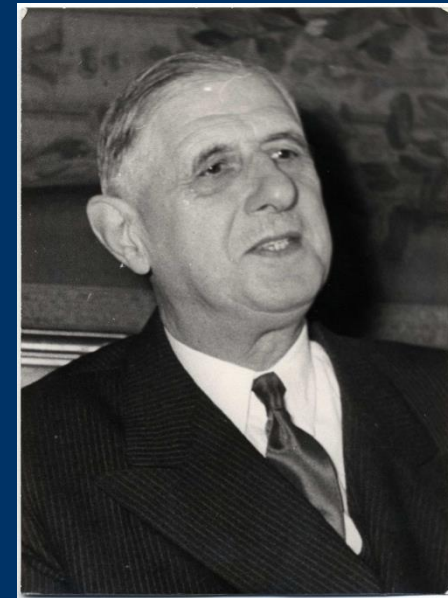
Francie *Program JZ*

- 1951 – Joliot-Curie odstaven, na pozici střídá **Francis Perrin**, do vysoké funkce v Komisariátu jmenován **Pierre Guillaumat**, ministrem obrany **Felix Gaillard** → sílící lobby podporující JZ
- Prohlubuje se latentní kapacita
- Zhoršování bezpečnostní situace v poč. 50. let
- Květen 1954 – Dien Bien Phu
- **Prosinec 1954 – proliferační rozhodnutí vlády**
- Červenec 1956 – Suezská krize

Francie Program JZ

- 1958 – gen. Charles Aillert, přední zastávce JZ, velení vojenské stránky programu
- 1958 – prezidentem Charles de Gaulle
 - Program JZ mezi klíčovými prioritami
- 13. února 1960 – 1. test „Modrý tarbík“, 60 kt
- Od 1963 první generace JZ ve výzbroji
- Zaměření na urychlené vyzbrojení → čistě štěpné plutoniové JZ s vysokou mohutností
- Ve 2. polovině 60. let JZ 2. generace
- Test termonukleární nálože až 1968, ve výzbroji 1976

Francie *Nosiče*

- Původně početně omezený arsenál se zastoupením všech tří typických kategorií nosičů
 - Malý počet IRBMs SSBS S2 (1971) a S3
 - Malý počet strategických bombardérů Dassault Mirage IV (1964)
 - Raketonosné jaderné ponorky třídy Redoutable (1971)
 - Taktické SRBMs Pluton (1974)
 - Na vrcholu (konec 80. let) pravděpodobně okolo 500 JZ, třetí největší arsenál po USA a SSSR, dnes pravděpodobně pod 300*
-
-

Francie Nosiče

- Dominantní faktor prestiže, bezpečnostní hrozba sekundárním faktorem
- Zásadní role kruhu lobujících politiků, technokratů a vojenských činitelů, následně pak de Gaulla

Izrael

Program JZ

- 1955 – rozhodnuto o realizaci programu JZ
 - Ben Gurion, Šimon Peréz
 - Do poloviny 60. let velmi úzká technologická spolupráce s Francií
 - Negevské nukleární výzkumné středisko (Dimona)
 - 1963 – zahájena produkce Plutonia pro účely JZ
 - Během Šestidenní války pravděpodobně Izrael disponoval 2 rudimentárními JZ
 - Jomkippurská válka pravděpodobně stimulovala zájem o JZ 2. gen.
 - Testy:
 - potenciálně sub-kritické podzemní testy v 60. letech
 - Vela incident
-
-

Izrael *Vela Incident*

- 22. 9. 1979 (v blízkosti Ostrovů Prince Edwarda)

Izrael Nosiče

- Letouny F-15, F-16
- Balistické řízené střely rodiny Jericho
- Potenciálně střely s plochou dráhou letu nesené konvenčními ponorkami třídy Dolphin
- Počet JZ přibližně 80*

- Velmi silný faktor bezpečnostní hrozby
 - Holokaust
 - Přímé a intenzivní ohrožení přežití izraelského státu (První arabsko-izraelská válka, 1948)
 - Suezská krize 1956
 - Vleklý arabsko-izraelský konflikt
 - Nepřátelství SSSR
 - **Protivník vyzbrojený jadernými zbraněmi**
 - **Výrazná převaha protivníka v oblasti konvenčních vojenských sil**
 - Pozice Párije v mezinárodním společenství
-
-

- Hrozba užití JZ ze strany USA během
 - Korejské války, 1953
 - Bitvy o Dien Bien Phu, 1954
 - První tchajwanské krize, 1954-55
 - **Leden 1955 – Mao zahajuje program JZ**
 - 1955-1959 těžiště programu ve vědecko-technické pomoci ze SSSR (šest smluv)
 - Výstavba infrastruktury od nuly, kopie Arzamas-16
 - Závazek dodat přímo prototyp JZ
 - Rostoucí politické neshody mezi ČLR a SSSR → postupné omezování spolupráce, formální oznámení o ukončení v červnu 1959
-
-

ČLR Program JZ

- Důkladně naplánovaný program
- I po skončení sovětské asistence akumulace dostatku know how
 - Návrat vzdělaných profesionálů do ČLR
 - Klaus Fuchs, Joan Hinton
- **Qian Sanqiang**
- Zpočátku zásadním problémem produkce Pu-239
- 16 října 1964 – 1. test „596“, 22kt, implozivní HEU nálož
 - relativně sofistikovaná
- Červen 1967 – test termonukleární JZ

- Strategické bombardéry H-6 (sekundární role), 1965
 - Arsenál balistických řízených střel (primární role), první generace od konce 60. let (kopie SS-3)
 - Stav flotily raketonosných jaderných ponorek je nejasný (první plavidlo ve výzbroji 1987)
 - Počet JZ rovněž nejasný, přibližně 250*
-
-

ČLR Nosiče

- Dominantní faktor bezpečnostní hrozby, jak ze strany USA, tak SSSR

* *Kristensen, 2016, Status of World Nuclear Forces, FAS*
